

Drömmar i
höstmörkret

Förbättrad information
Så här hittar du

Negativa elpriser
Vad betyder det?

Byabladet

Foto: Pål-Nils Nilsson

**Välbesökt utställning i Blå hallen om
Lerbergborna Barbro och Robert Nilssons liv i
färg och form**

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Byabladet

Medlemstidning för
Lerbergets Byalag
Ekonomisk förening.

Nr 2 /2024
Ärgång 38

Bankgiro: 5063-8345
Swisch: 1231579218

Ansvarig Utgivare:
Kerstin Stenberg

Trycks av:
Indieprints Höganäs AB

Layout:
Anncatrin Elversson

Kontakt: Byabladet c/o
Anncatrin Elversson
Lerbergets Byaväg 18
26352 Lerberget
Tel 0768-919570

E-post:
byabladet@lerberget.se

Tipsa gärna om vad du tycker tidningen ska ta upp. Önskas insänt material i retur, kom ihåg att bifoga kuvert med adress och frimärken! Det går annars bra att maila.

Boende utanför byn kan ansöka om att få Byabladet mot porto-kostnad. För 2025 125kr

Nya medlemmar hälsas välkomna till Lerbergets Byalag ekonomiska förening. Medlemsavgift 500kr per hushåll, dvs boende i byn.

Redaktionskommittén:
Anncatrin Elversson
Björn Elmlund

Nu tändas åter ljusen i vår lilla by. Hus och buskar dekorerar och i fönstren lyser stjärnor och adventsljusstakar. Efter mörka november sprider sig ljuset i byn. Hösten var ovanligt kort genom att sommaren höll sig kvar långt in i september och oktober.

Novent blev ett uttryck som var nytt för mig. Att börja dekorera och förbereda för julen redan i november. I Gamla Lerberget lyssnade vi kanske på just detta och startade redan mitt i november med julmarknad. Den var välbesökt och trevlig. Granen var på plats och trots kall vind kändes det värmande med gemenskapen och alla positiva människor vi har i vår härliga by. Lerbergasoppa från hamnkottoret värmdes också lite extra. Stort tack för ett trevligt arrangemang.

Under året har livet gått sin gilla gång i byn, trots oro och krig i världen. Vi är så lyckligt lottade som får vistas i Lerberget och Sverige. I byn har vi otroligt fina människor som hjälper till med allt för vår trivsel. Badbrygga, bastu och strand hålls i ordning så vi kan njuta av salta bad året runt. Lekplatsen och fotbollsplanen vid hamnen är till stor glädje för alla barn. Gräsplanen har klippts och sköts om av byns 'trädgårdsmästare' naturkommittén som också utfört skogsrensning.

Vad är Lerberget utan Hamn och Camping? Hamnen är vår naturliga samlingspunkt i byn, vårt centrala torg. Här firar vi sommaren! Sillagrillningen har som vanligt samlat till många trivsamma fredagskvällar under juni till augusti.

Campingen ger oss inkomst men ger också liv till byn med många turister. Det är alltid lite vemodigt när

campingvagnarna rullar ut från byn och ger tillbaka skog- och strandområden till oss, men det ger också en fridfull känsla. Det är mycket som också sker i det tysta men som vi vet kräver stort arbete. Campingen har behov av investeringar det kommande året i el och markarbeten.

Dialog med kommun pågår.

I våras oroade vi oss för ekonomin, skulle vi ha tillräckligt i kassan för att klara av årets kostnader. Glädjande är att vi genom mycket ideellt arbete och stor återhållsamhet under året nu ser ut som vi kommer väl ut för 2024.

Vid planeringsmötet inför 2025 gjordes en återblick av årets arbete och vi konstaterade alla att vi tagit ett steg framåt. Det gäller samarbetet i gruppen, dialog mellan styrelse och kommittéer och när det gäller ordning och reda. Engagemanget i byn har ökat, fler anmäler sig och vill delta. Vi kan dock alltid bli bättre och arbetet fortskrider i samma positiva anda.

Många arbetar med olika saker i byn allt efter förmåga och tid. Men vi behöver fler. Ju fler som hjälps åt desto mindre betungande blir det. I gengäld får man gemenskap och tillfredsställelse. Du anmäler dig via byalaget@lerberget.se eller via länken i styrelsens mailutskick från oktober. Alternativt kan du rikta din mobilkamera mot QR-koden här nedan och klicka dig vidare i det gula fältet. till vår resurspool.

Ange den tid du kan sätta av och vad du vill hjälpa till med. Varje timme räknas.

Alla som bidrar till insatserna i byn ska ha stort TACK.

Jag önskar alla en riktigt GOD jul och Gott Nytt År!
/ Kerstin

Flera av motionerna vid årsstämman i mars innehöll önskemål om mer information och bättre kommunikation från styrelsen till Byalagets medlemmar. Nu utkommer det ett kortare nyhetsbrev efter styrelsemötena via ett mailutskick med info i både text och siffror. Saknar du dessa mail så kontrollera i första hand din skräppost och kontroller sedan att du har meddelat rätt mailadress till byalaget.

Den 15 september hölls ett medlemsmöte på hamnen där byns medlemmar fick ta del av information om pågående verksamhet och fokusområden för Byalagets arbete.

Närvarande kunde även ta del av en halvårs-rapport över ekonomin.

Det gavs även möjlighet att ställa frågor. En trevlig eftermiddag och ett mycket uppskattat initiativ.

Foto från Lerbergets Byalags Facebookinlägg.

Mer på temat information. Med sökordet Lerberget finns, i skrivandets stund, nedan grupper:

Lerbergets Byalag – privat grupp enbart för byalagets medlemmar. Gruppen är "ett forum för kommunikation mellan medlemmarna i Lerbergets Byalag". Administreras av Byalagets styrelse.

Lerberget – offentlig grupp för "oss som bor, lever och verkar i Lerberget".

Gamla Lerberget - privat grupp för "boende i gamla Lerberget som vill ha ett forum att dela information och tankar".

Gamla Lerberget Öppet Forum – offentlig grupp för "att bekanta sig med byn, få information om gemensamma aktiviteter, öka kontakten, dela bilder, berättelser, efterlysningar, byta växter mm.

Lerbergets Bastu – privat grupp för bastumedlemmar.

Badbryggans vänner i Lerberget – privat grupp för "oss som gillar badbryggan på Lerbergets hamn och kan tänka oss att hjälpa till med en hand när det behövs"

Lerbergets Segelsällskap – offentlig grupp med aktivitetsinfo om och för Lerbergets segelsällskap

Gamla Lerberget Byt & Skänk, Hygglo Lerberget och **Gamla Lerberget Grannar mot brott** är ytterligare grupper med lokal anknytning

Under sommaren har det anordnats flera uppskattade byavandringar dit nyinflyttade särskilt bjudits in. Också redan bofasta har såklart haft möjlighet att delta. Även ett särskilt informationsmöte för nyinflyttade har bjudits in till under hösten. Är du nyinflyttad eller ej medlem och missat ovanstående? Kontakta byalaget@lerberget.se så ser de till att du får den information du behöver eller för att bli medlem i

Lerbergets Byalag Ekonomiskförening. Det finns ytterligare en möjlighet till att skaffa sig mer information. Nämligen genom att du helt sonika ber att få slå dig ner på en av bänkarna i byn eller i hamnen jämte någon som redan sitter där. Det fungerar fint även under vintern. Lyckas du få plats på någon av bänkarna runt Ruffen så har du säkert även möjlighet att få ta del av lite historier "från förr".

Byalaget har beslutat att erbjuda flaggning för äldre bybor som fyller jämnt. Från 80 år och äldre flaggar vi vid jämna bemärksedagar (dvs o-dagar) Detta under förutsättning att någon närstående underrättar oss i god tid om önskad flaggdag.

Näst vädret är kanske elpriserna något av de vanligaste ämnena som många pratar om eller funderar på. Mest effektivt är såklart att minska sin förbrukning. Men hur fungerar det med olika priser och modeller, och negativa priser vad är det?

Den gångna sommaren har media allt oftare informerat oss om att vi har ett negativt elpris. Det är ju intressant. Varför uppstår dessa negativa elpriser och hur kommer de oss konsumenter till godo?

Under perioder, främst under sommaren, när vindkraftverken snurrar och solen gassar mot alla solpaneler alstras det mycket ström. Samtidigt är det lägre elförbrukning. Under semestern och helger förbrukar vi mindre än när industrin går på högvarv eller när vi vintertid försöker hålla en rimlig inomhustemperatur i eluppvärmda hus trots att det utomhus ut är kallt och blåsigt.

Elproducenterna tvingas sälja ström till underpris, för att bli av med överproduktionen, dvs de måste betala för att bli av med den. På elmarknadsbörser Nordpol möts producenter och köpare. Nordpol startades 1996 av Sverige och Norge. Idag är stora delar av norra och centrala Europa anslutna till denna elmarknadsbörser som är normgivande för skandinaviska elmarknaden. Här görs upp priser i tre olika kategorier.

Spotpriser avser nästa leverandydigns 24-timmars pris. Elbaspris avser timhandel som görs upp senast en timme före leveranstimmen. Terminpriser avser prissäkringsprodukter av leverans för veckor, månader och år.

Vi som konsumenter kan vanligen teckna fyra typer av avtal med vår elleverantör.

Timprisavtal – Där följer vårt elpris elbörserns priser timme för timme. Med ett sådant avtal blir det billigare att använda el under timmar med lägre elbörserpris och dyrare vid högre elbörserpris. De som väljer ett timprisavtal kan styra sin elkostnad genom att

t.ex använda tvättmaskin och diskmaskin samt ladda elbilen på natten medan man samtidigt försöker att minimera sin förbrukning dagtid, särskilt om morgnarna.

Rörligt elavtal – Här varierar elpriset månad för månad beroende på månadens genomsnittliga elbörserpris.

Fast elavtal – Där väljer man att binda sitt elpris för en längre tid för att exakt kunna veta vad man betalar för elen under hela bindningstiden, oavsett hur mycket det varierar på elmarknaden. Elbolagen har dock varit mindre benägna att teckna fasta avtal när situationen var som förra året med stadigt stigande priser.

Mixavtal – Vissa elbolag erbjuder sådana avtal där en del av elpriset är rörligt och en del är fast.

Hur kommer negativa elpriser mig till godo?

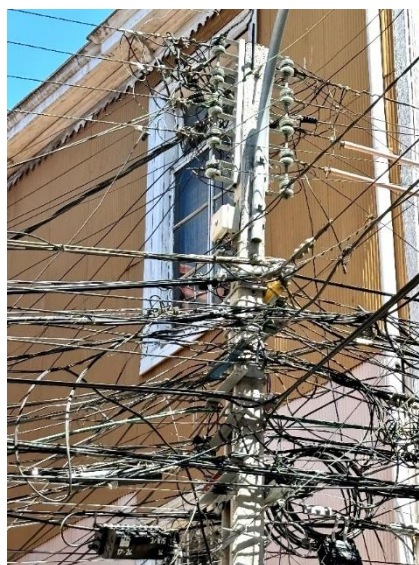
Vinnarna är, vid negativa elpriser, de som har timpris-avtal och som även kan styra sin elförbrukning till de tider på dygnet där priserna är som lägst.

Byabladet har varit i kontakt med Höganäs Energi. Där bekräftar man en trend med mer frekventa negativa elpriser. I september noterades hela 32 timmar med minuspriser och medelpriset på elhandelsbörser Nordpol var 30,67 öre/KWh samma månad.

Höganäs Energi har en stark marknadsposition i Höganäs Kommun. Som elhandlare är man dock ganska liten i förhållande till de stora kommunerna och andra aktörer som Eon, Fortum och Skellefteå Kraft. Därför har Höganäs Energi valt att köpa in elen från Skellefteå Kraft, i rollen som en slags elgrossist. Man kan undra varför Skellefteå Kraft väljer att sälja el till Höganäs

Energi samtidigt som man själva erbjuder el direkt till kund och hur kan Höganäs Energi konkurrera med de priser som Skellefteå Kraft erbjuder förbrukare på samma elmarknad?

Det finns flera skäl till detta. Dels anser man att en lokal elhandlare har lättare att nå ut till fler kunder inom ett visst begränsat geografiskt område än

vad man själva skulle göra. Dels är Höganäs Energi en större kund än en enskild förbrukare och erhåller därför en större prisrabatt. Dessutom kan Höganäs Energi fördela sin administrationskostnad genom att samfakturera elförbrukning, eldistribution och fiber. Skellefteå Kraft har nu bara en kund i stället för många enskilda kunder vilket är förmånligt ur administrativ synpunkt.

Hur var det nu med möjligheten att för mig som kund ta del av fördelarna med negativa elpriser?

Träffa ett timavtal med din elleverantör och styr din elförbrukning till de tider när elen är som billigast. Här finns pengar att spara.

/text och foto: Björn Elmlund

Lerbergets Segelsällskap ser tillbaka på ännu en lyckad säsong

Som vanligt kan vi se tillbaka på en sommar med mycket liv och rörelse i hamnen. Glada ungdomar, färgglada segel och rykande grill vid Segelsällskapets hodda, där både elever, instruktörer, föräldrar och andra intresserade samlats under eftermiddagar och kvällar.

Har säsongen motsvarat förväntningarna? Byabladet ställer frågan till Henrietta Finnborg-Bengtsson, ordförande i Lerbergets Segelsällskap.

-Försäsongen var till en början lite trög, säger Henrietta, men sedan hade vi bra anslutning till både kurser och andra aktiviteter. Seglarskolan var fulltecknad under 6 veckor under sommaren. Vi hade kurser i klasserna Optimist, Fewa samt vuxenkurser där vi seglade med klubbens två C55-or. Dessutom hade vi fyra ”prova-på-seglingar” för vuxna. Dessa var mycket uppskattade och engagerade nästan 40 deltagare

-Sammantaget hade vi 28 seglingsinstruktörer, ungdomar som vanligtvis börjat sin seglingskarriär med optimistjollar och som sedan utvecklat sina kunskaper både som seglare och som ledare för sina yngre seglarkamrater.

Vid besök i hamnen kunde Byabladet konstatera att dessa instruktörer genomförde sina uppgifter

på ett föredömligt sätt, både vad avser ledarskap och förmedlande av kunskaper till seglarskolans elever.

Henrietta berättar vidare att föreningen i samarbete med klubbarna i Hamstad och Råå anordnat s.k. sprinttävling med C55-or, denna gång i Halmstad, och med klubbarnas mer erfarna seglare som deltagare.

Under hösten arrangerade Lerbergets Segelsällskap distriktsmästerskap i klasserna Optimist, Feva, Laser, E-jolle och OK-jolle. Det är

ett stort arrangemang med många deltagare i de olika klasserna.

Henrietta är mycket nöjd med säsongen och framhåller också den glädje och sammanhållning som seglingsverksamheten skapar hos byns ungdomar som också får lära sig ansvar och ledarskap under trevliga former

Nämnas bör att Lerbergets Segelsällskap är en av de mest livaktiga segelklubbarna i hela nordvästra Skåne. Byabladet önskar föreningen fortsatt lycka till och ser fram mot nästa säsong.

/ text och foton Björn Elmlund

Många hörsammade Naturkommitténs upprop om att dra upp strandmållor på ett område nedanför campingen. Under en veckas tid kunde vi med gemensamma krafter rensa upp ett stort område och bevara stranden öppen. Mållorna samlades på hög och grävdes senare ned med hjälp av en maskin

Sommarutställning i Blå Hallen i Höganäs.

När jag i våras såg temat för Blå Hallens sommarutställning visste jag att denna får jag inte missa, och jag var inte ensam. Vi var många som besökte utställningen, några flera gånger. Under nästan 3 månader besökte runt 20 000 personer denna magnifika utställning om paret Barbro och Robert Nilssons liv i färg och form. Utställningen var kurerad av Xi Wallen Keller med mestadels utlånade föremål av parets sonson Mats-Nils Nilsson som tillsammans med sin livskamrat Elisabeth "Pys" Ryman också varje dag hållit i guidade turer och funnits på plats för att svara på alla möjliga frågor.

Bild nere till vänster, Barbro och Robert Nilsson, foto Pål-Nils Nilsson. Mitten, Femöring och skulpturen "spättorna" formgivna av Robert, foton Mats Nilsson. Höger, Lergravsvägen 2, årtal okänt, avfotograferat foto Anncatrin Elversson

Barbro Nilsson (1899-1983) född Lundberg i Malmö och Robert Nilsson (1894-1980) född i Höganäs gifter sig 1928. Då får Robert ett stipendium och paret reser runt i Europa för att slutligen stanna 3 år i Rom där sonen Pål-Nils föds 1929. Därefter flyttar de till Stockholm men hyr även hos Lasse Nilssons föräldrar nere vid hamnen i Lerberget. 1937 byggs huset vid Lergravsvägen, ursprungligen som sommarhus. 1947 köps Smedjebo som kommer att bli Barbros provvävstuga där många fina vävnader för offentligt bruk och kyrkor skapas (t.ex för Lewerentz Björkhagens kyrka). Boendet i Gamla Klarakvarteren i Stockholm avslutas i samband med att dessa rivs och Lerberget blir deras fasta boende.

Till vänster, Mats framför en ritning till "snäckorna" som ska vävas till en av Barbros färgsprakande mattor. Bilden till höger, den imponerande vävstol som mötte besökarna alldeles innan för entrén. Foton: Anncatrin Elversson

Vävstolen ovan fick förlängas till en bredd på 7 meter. Detta för att kunna väva en 60 kvm stor gobelin till Göteborgs konserthus efter en ritning av Sven X. et Ericson. Vid denna vävstol satt sedan 6 st väverskor i två-och-ett-halvt år och vävde.

Bilden till vänster, Pys under en guidning på vinden i Blå Hallen vid den enorma avbildningen av en trärelief, foto Anncatrin Elversson

Träreliefen på bilden snidades först till Amerikalinjens båt m/s Stockholm och monterades in i båten på varvet i Italien. Innan båten hann levereras bröt andra världskriget ut och redaren sålde båten till Italienska staten som byggde om fartyget till ett logementfartyg för armen. I slutskedet av kriget bombades fartyget i hamn av Britterna och sjönk. Robert och Barbro trodde att hela reliefen gått förlorad och de fick på slutet av 60-talet en idé om att göra hela reliefen

som Gobelinvävnad. De ritade upp alltsammans och den stora målningen som visades på vinden i Blå Hallen var till för att ligga som underlag vid vävningen. Projektet avbröts, ett brev kom 1972 där Bremerhafens sjöfartsmuseum konfirmerar att dom har träreliefen. Den finns nu att beskåda där.

Om Robert och Barbro Nilssons verk kan man skriva oändligt. Alla fina foton, förmål och färgkombinationer som utställningen bjöd på kommer finnas kvar på näthinnan livet ut tror jag. Tack Mats och Pys för att ni gjorde besöket så minnesvärt för mig, och säkert även för alla de andra tusentals besökarna.

/ Text: Anncatrin Elversson

MÄNNISKANS RELATION TILL NATUREN ÄR VIKTIG.

I slutet av juli hade Mats Rundberg sin premiärutställning i Hoddan. Han visste att hans målningar skulle trivas i vårt galleri eftersom han besökt Hoddan och Jonas Högströms utställning vid invigningen av skulpturen "Pappa kom hem".

En ljus lokal med tak upp till nock skulle vara perfekt för målningarna som har motiv inspirerade av mytologin t.ex. Knossos på Kreta. De föreställer djur och människor i en lekfull bildvärld ofta med naturen närvarande. Mats använder gärna samma figurer i olika teman, men även motsatser t.ex. GLÄDJE – SORG MÖRKER – LJUS KYLA – VÄRME.

Tavlorna är stora. Mats känner att just nu är det stora formatet nödvändigt för honom. Att stora tavlor kan vara svårsålda är inget som får honom att ändra sig.

Att träffa besökare i olika åldrar är kul. En del vill se och upptäcka på egen hand, medan andra gärna vill samtala med honom om tavlorna. -När jag ser på mina målningar känns det som samtal med mig själv, säger Mats, och jag hoppas att när besökarnas blickar möter mina målningar ska de också säga något i deras inre samtal.

Människans relation till naturen är viktig för Mats som värnar om klimat och miljö. Han återbrukar

d.v.s. använder ofta gamla pannåer, som han målat över, för att måla nytt.

När jag frågar Mats, när han förstod att bild och form var betydelsefullt för honom berättar han om en bildlärare på mellanstadiet, som betytt mycket för honom. Efter studier på Konstfack blev Mats själv bildlärare bl.a. i Helsingborg på Nicolaiskolans Estetiska program.

Tidigare bodde Mats under många år på Kullahalvön. Numera bor han mitt ute i skogen i smäländska Kroksmåla. En passande ort att bo i för en målade konstnär!

/ Text och foto: Maria Falkborn Sandemyr

Från Naturkommittén

Gamla Lerbergets by har en hel del strand- och skogsmark att ta hand om. Naturkommittén står väl rustad för att vårda dessa markytor, till fromma för byns invånare och besökande gäster. Det finns ju som bekant *bara ett första intryck*, och det ska gärna vara gott.

Utöver marken som Lerbergets Camping arrenderar ansvarar vi för Strandskogen och Fågelskogen. Under ledning av Martin Werner genomför vi under senhösten en välbehövlig gallring av beståndet på björk och tall i Strandskogen. Efter kvistning och toppning av träden uppstår trästockar som förädlas till ved.

På strandängen nedanför campingen kommer kommunen bekämpa invasiva vresrosor och parkslide efter nyår. I samband med det flyttas avfallsstationen och det byggs en ny utanför Rosengrens hus för campinggästernas behov. I den byggnaden erbjuds campinggäster goda tvätt- och disk-möjligheter, så det hänger väl samman.

Under sommarsäsongen har vi bedrivit aktiv strandvård. Byalaget disponerar ca 600 meter sandstrand mellan Lerbergets hamn och campingen. Där rensar vi och samlar ihop blåstång periodiskt som sedan grävs ned i strandvallen och täckts över med fräsch sand. På

försommaren fick vi med manuellt arbete avlägsna ett större parti med frodiga strandmällor.

Efter samråd med kommunen har vi 2024 definierat två utvalda badstränder, som regelmässigt rensas under badsäsongen från tång i överskott. *Dels* 200 meter badstrand närmast hamnen (Segelvägen 17-33), *dels* 150 meter badstrand nedanför campingen (Hälsans stig). Under badsäsongen (juni-september) finrensas dessa badstränder var tredje vecka efter behov. Det mellersta strandpartiet grovrensas en gång på våren. Under 2024 har vi haft tur med väder och vin och endast begränsade mängder tång flöt iland. Många upplevde att vi hade fina och väl nyttjade badstränder.

Utmed havet står, med jämna mellanrum, bänkar där man kan sitta och njuta av utsikten. De har fått en rejäl ansiktslyftning, man kan knappt tro det är samma bänkar.

För er som kanske undrar vad som händer med naturområdena som vi ansvarar för i söder kan vi avslöja att de kommer tas om hand till våren.

Visst erbjuder Lerbergets Byalag en fin och välskött naturupplevelse. Naturkommittén är stolt över resultatet, som kommer alla till del.

/ Text och foton Morgan Troedsson

Trädfällning i Strandskogen. Med gemensamma krafter kom björkträden ned.

Den nyklippta Strandängen. I förgrunden statyn "Pappa kom hem" (Jonas Högström). Totalt hanterar vi ca. 12000 kvm fri gräsyta. Mellan Skogsbrynsvägen och Per Jacobs väg sparas en avgränsad gräsyta som anspråkslös blomsteräng

På strandområdet nedanför Lerbergets Camping fanns det ett stort parti (1500 kvm) med spontant växande strandmällor. Inte mycket till badstrand. Mällorna röjs bort manuellt och begravs vid strandvallen

Efter tångrensning blir Lerbergets badstrand extra inbjudande. Då dyker soldyrkare, badgäster och barnfamiljer upp på soliga sommark dagar

Hamnkommittén

Nu är det höst, på riktigt. De flesta båtar står på land och längtar redan till våren. Det är tyst på båtbyggarna och inga barn på Krabbebyggen. Det är bara vinterbadarna som på vita pinniga ben syns rusa ut för hastiga dopp. Ja också ni på bänken förstås, ni är ju alltid på plats, oavsett, det är tryggt.

Vi har en fantastisk sommar bakom oss. Våra gäster som besökt badbrygga, pizzabil, sillastek och glasskiosk kan räknas i tusental. Visst är det underbart att vår hamn är så omtyckt. När lugnet lägger sig slår hamnkommittén inte av på takten, även om det som sker denna tid på året inte alltid syns. Vår hamn är i stora stycken i hyggligt skick men det finns några frågor som sysselsätter och bekymrar oss i kommittén just nu. En är hur vi får en snyggare miljö på södra hamnplan. En annan fråga, av lite skarpare kaliber är de problem vi har med den inre östra kajen. Problemet som nu utmanar oss ordentligt, att kajen som vilar på gammal betongspont från 1938 börjat släppa, har vi följt och känt till sedan länge. Nu har det blivit kritiskt på några ställen. Undermineringen som nu syns tydligt tvingade oss att i våras montera ner hamnens kran. Kranens fundament som är en del av

kajkonstruktionen har börjat röra på sig. Vi kan inte ta några risker. Det är tråkigt för våra segelbåtsägare som nu måste söka ny hamn för mastning. Vi kan inte sätta upp någon ny kran förrän vi har en stabil kaj och plats. Projektet att sponta om kajen kostnadsberäknas just nu och mycket pekar på att vi landar i summor över halvannan miljon. Det är en investering av stora mått och vi kommer inte undan den. Det är självklart en tuff uppgift som väntar för vårt byalag. Kan vi hoppas på stöd av någon som har en bra børs och särskilt starka känslor för vår hamn? Någon som vet? Kanske rent av Höganäs kommun? Vår stad verkar ha intresse av att rusta våra hamnar och vår Kullabygd. Tänker närmast på Mölle som nu ska få en bastu.

Just nu bearbetar vi plan och budget för kommande 2025 där vi hoppas kunna fortsätta med att byta ytterdörrar till de välbesökta toaletterna. Museet och köket har fått nya dörrar och ny badstege är på plats. Vi hoppas kunna fortsätta med dessa löpande reoveringar och byta ut de återstående delarna av Hoddornas södra gavlar. Och vet ni? julen är snart överstökad och då kan vi snart sikta en efterlängtd sjösättning igen.

/ Text Mats Hallberg

Museet har i sommar varit öppet under 12 helger och har haft mer än 300 besökare från närområdet men även från Danmark, Tyskland, Frankrike, England och USA. I gästboken kan man läsa att besökarna tyckt att det var ett fint och intressant museum och att de fått lyssna till trevliga berättelser från värdarna.

”Jag är av den uppfattningen att det har nog varit den trevligaste sommar som jag har hjälpt till där någon gång” säger Ronny Hartvigson. ”Det var märkbart många som kom och tittade men som också självmant kom fram och började fråga om saker och ting och mycket som man fick förklara vad det var för något eller vad det användes till”.

Ulla-Maj Persson kommer 2025 att ta över som ansvarig för museet efter Birgitta Stefansson. Stort tack för det fina och mångåriga engagemanget!

Under en av naturkommitténs arbetsdagar med röjningsarbeten i Strandskogen bjöds det på en fantastisk marmelad från familjen Lundkvist.

Päronmarmelad

2kg päron

2dl vatten

3 vaniljstänger

4 tsk citronsaft

20 gram riven ingefära

1,5 kg syltsocker

Koka upp allt tills päronen är mjuka, håll upp i rena varma burkar.

Trivselkommittén

Sommarens aktiviteter inleddes traditionsenligt med firandet av midsommar. Det soliga vädret lockade många att hjälpa till att klä stängen under förmiddagen och på eftermiddagen strömmade mängder av sommarfina människor till hamnplanen som snabbt fylldes. Christina Rundström stämde upp musiken och Agneta Hoff organiserade alla ringarna till dansen. Festligheterna avslutades med lekar och glass till barnen.

Vädret var inte lika gynnsamt som på bilden alla fredagar då Lerbergssillen skulle serveras. Vi höll dock fast vid rutinerna och serverade sill vid hamnen sex fredagskvällar i sommar.

Byns historia berättades för oss vid två välbesökta byavandringar. Under en-och-en-halv-timmes promenad runt Gamla Lerberget berättade Mats Hallberg, Staffan Lindqvist och Göran Tornée valda delar ur byns historia.

Till påsk öppnade galleri Hoddan, nymålad och fin, upp portarna för säsongen med diverse hantverk: stickat, silver och dockor. Sen rullade det på fram till slutet av augusti. Med totalt 12 olika utställare. Vi gick se foto, skulptur, film, keramik, textil, grafik och måleri. Det kom många besökare och det såldes en hel del. Hoddan blir också en plats för samtal och samvaro.

17/11 hölls julmarknad i galleriet. Byn är begåvad med många duktiga konsthantverkare som sålde sina alster, tillsammans med kransar och andra växtarrangemang. Glögg och kaffe med tilltugg fanns också. Utanför Ruffen såldes minigranar och granris. I den hårda vinden drog sig besökarna raskt mot hamnkontoret där det serverades varm och mustig Lerbergasoppa.

En festlig skara bybor samlades helgen efter sista sillagrillningen i augusti för den traditionsenliga kräftsdivan. Sång, snaps, tal och allt som hör en sådan kväll till fanns på plats.

Liten teaser: Även sommaren 2025 säljs det glass ifrån hamnkontoret. En nyhet är att det nästa år i april/maj planeras IVPS (I Väntan På Sillen) på hamnen under ett par fredagar. Vi återkommer senare om detta går att genomföra.

Lördag **7/12** utdelning av beställda granar från kl.10.00 i hamnen

Söndag **22/12** kl 16:00. Dans kring granen med tomtebesök. Ett bra tillfälle att mötas i byn och önska varandra en GOD JUL.

EN DRÖM I HÖSTMÖRKRET

...Text och foton, Göran O Westerberg

Det händer verkligen inte så ofta nuförtiden men i natt hände det - i drömmens värld. Längtan till havet. Långt bort, långt bortom horisonten. Egentligen går min dröm tvärt emot gängse drömmar om sommar-idyllen, den de flesta av oss seglare går och bär på. Ni vet, naturhamnen och en spegelblank yta på vattnet. Ankrad eller förtöjd vid en klippa eller ö. Från båten om styrbord hör man stilla balladen "Så skimrande var aldrig havet" där tonerna harmoniskt sammanfaller med doften av nybryggt kaffe. En doft som ormlikt ringlar sig över vattenytan från en av båtarna och sedan vidare till nästa och sedan nästa...

Samtalstonen ombord är låg, nästan viskande denna kväll. Föräldrar och unga par vilar tätt samman i sittbrunnen och ullpläden värmer. Daggen kommer krypande strax före midnatt och skeppsuret slår snart åtta glas. De minsta har redan gått till kojs, det kluckande ljudet sover romantiskt och för vissa är stämningen pastoral. En idyll helt klart för alla.

Men just den drömmen är inget för mig. Nej, det är inte den drömmen jag längtar till. Jag längtar i ut. Ut till havs. Långt ut. Först norra Öresund och Kattegatt och sedan gamla och vresiga Nordsjön, våra förfäders fiskevatten. Dessa territorier skulle osminkat kunna bli mitt trygga och harmoniska hem några stormiga dygn där blicken och båten finner olje- och gasriggar ståendes som majestätiska schackpjäser till havs betraktande havet och dess nyttjare lite "von oben". De inger respekt. Riggarna är så höga att de kan se över horisontens kant. En viss överlägsenhet och ett visst högmod kan man skönja i dess bemästrande av havets vrede, de kan nämligen utstå allt. De bor till havs. Men ombord då, jo höga vågor, och stor dynning i liten farkost, hård vind med tygellösa vita gåss på vågkammen och med vinden alltid från kylslagna nordväst. Alltid mellan 12 till 16 meter per sekund.

Alla fritidsbåtar är små här ute oavsett storlek. Tidvattnet blir snabbt din vän när vattnet går din väg, för att sex timmar senare bli din ovän och så håller det på, dygn efter dygn. Dikt bidevind från norska huvuden nere vid Farsund och Lindesnes och sedan en styrbordsgir upp till Lerwick 275 nautiska mil i nordväst. Stick i stäv. Men resan är ju för oss seglare stora delar av målet och under stundom målet själv! Så även i drömmen.

Men sen då, när man kommit i hamn? Jo, då finner sig den harmoniska glädjen inombords. Igenkännandet av det man sett så många gånger förr, man känner sig nästan lite som hemma. Shetland, Orkney, Hebriderna, de inre och de yttre men aldrig Fair Isle, vädret satte alltid stopp.

Det är dit ut jag längtade i drömmen och där ute mötte jag några få likasinnade. De flesta seglar dock för brödfödan medan några få andra av oss söker det stora äventyret och den sanna naturen via seglingen till havs. Påfrestningarna ombord är märkbara men vetskapen om att klara av och bemästra dem och äventyret väger tyngre. Hungern, även den, är tydlig men längta och insikten att det senare i hamn serveras begärets varma måltid håller den borta.

Drömmen lever vidare i parasönnen. Nu är ordningen säkrad och återställd här i Lerwick. Solen har nämligen gått i moln. Regntunga skyar dumpar åter sitt innehåll över såväl låg som hög och på den enda gatan här i Lerwick, vars bredd varierar mellan tre och tre och en halvmeter, ekar tystnaden mellan de grå karga husfasaderna.

Ytterdörrar hänger på rostiga gångjärn och dörrhandtag glappar. Fönsterluckor saknar ena delen medan andra står och slår. Haspen är sedan länge sönderrostad. Två herrelösa katter försvinner snabbt bakom några slarvigt uppställda sopkärl. Ett fyllo snubblar ut från en pub och för ett ögonblick chockfylls luften av skrån och fylla från det nedgångna etablissemanget. Det stinker urin i gränden. En kraftigt tatuerad brud vars klädsel är målmedvetet utmanande trycks upp mot väggen av en lika tatuerad kille. Köttets lusta lever.

Levnadsbetingelserna är lika hårda som väderleken här upp på Shetland. Fisket och havet har i generationer skördat sina offer.

I drömmen ser jag änkor vars ryggar är krökta av sorg och ensamhet och hårt arbete, alla klädda i svart. Det är söndag idag i drömmen. Kvinnorna samlas som vanligt nere i hamnen på samma plats som alltid för att lyssna då Frälsningsarméns oförskräckta soldater med sina raka ryggar och stärkta skjortkragar bär fram det kristna budskapet via klar sång och tydlig musik.

Fortsättning på nästa sida

Nr 2 LERBERGETS BYALAGS MEDLEMSTIDNING 2024

Jag stannar upp och iakttar – beskådar, bevittnar. Begrundan gör anspråk på samtliga sinnen. Blir i nuet bjuden av en äldre kort man med vänliga ögon och gråa buskiga ögonbryn att sjunga med i

Herrens lov. Hans leende är äkta. Det smittar av. Våra blickar möts. Vi nickar några gånger mot varandra och ler igen. Allt är välment och inkluderande. Förunderligt tänker jag.

Eftertänksamheten gör sig åter påmind. Tänk vad jag fick vara med om. ”Öppen hand får, stängd får inget”. Det säger man längs kusten och det stämmer.

Men nu tar drömmen slut, den tidiga morgonen gör sig påmind och uppvaknandet smyger sig sakta på. Drömmen bleknar i kapp med minnet och dagen gryr långsamt. Undrar om det var en dröm eller embryot till en tidig vårsegling.

Vi får se.

Fair Wind

När nu vintern närmar sig i Lerberget vill jag skicka en hälsning till alla Byablade läsare. Hälsningen och bilderna kommer från andra sidan jordklotet, närmare bestämt från Booth Island på den Antarktiska halvön, där det är vår nu! Fåglarna är Åsnepingviner. När jag stod vid relingen och tittade ut över hav och ismassor kom jag att tänka på att detta hav faktiskt förbinder mig med Lerberget långt, långt borta.

En skön känsla! / Björn Elmlund

Under 2025 kommer Byablade utkomma med 2 nr.
Byablade delas ut i ett exemplar per brevlåda i Gamla Lerberget.
Möjlighet finns att få ett nummer hemskickat till en annan adress mot en avgift på 125 kr. Swisha till 123 157 92 18.
Ange Pren Bya + namn + adress i meddelandefältet.
Ett begränsat antal nummer kommer att finnas till försäljning i Hamnkontoret och i Muséet.
Byablade finns även att ta del av digitalt via www.lerberget.se

Gillar du att läsa Byablade ...

...och har ett förslag på ämne att skriva om? Eller är intresserad av att hjälpa till med att intervjua, skriva enstaka eller kanske flera artiklar eller kanske bistå med spännande fotografier?

Du behöver inte någon tidigare erfarenhet. Nyfikenhet och ett genuint intresse av Gamla Lerberget räcker långt. Hör gärna av dig till byablade@lerberget.se